

แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อเด็กของห้องสอบสวน ในสถานีตำรวจ Guidelines of Child-Friendly Environmental Design for Police Interrogation Rooms

อัศวินุต แสงทองดี¹ และ มีชัย สีเจริญ²

¹ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

² คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Usanut Sangtongdee¹ and Meechai Srichareon²

¹ Faculty of Forensic Science, Royal Police Cadet Academy

² Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy

Received January 3, 2022 | Revised May 2, 2022 | Accepted May 30, 2022

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

กฎหมายบังคับให้การสอบสวนเด็กต้องแยกออกต่างหากผู้ใหญ่อย่างสิ้นเชิง สถานีตำรวจทุกแห่งมีห้องสอบสวนสำหรับเด็กปรากฏตามแบบแปลนก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการทำงานมีความแตกต่างกันมากระหว่างสถานีตำรวจในกรุงเทพมหานครและเขตภูมิภาค การวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะนำเสนอรูปแบบห้องสอบสวนของสถานีตำรวจที่เป็นมิตรกับเด็กในขณะถูกสัมภาษณ์ทางคดี วัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้แก่ 1) วิเคราะห์รูปแบบการใช้งานห้อง 2) การศึกษาสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อเด็ก และ 3) การออกแบบแปลนห้องสอบสวนเด็ก วิธีการศึกษาใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ การออกแบบสถานที่ การประชุมระดมสมอง และการสำรวจความคิดเห็น ขอบเขตการศึกษาด้านประชากร ได้แก่ หน่วยงานที่ให้บริการสอบสวนเด็กทางคดี จำนวน 1,563 แห่ง กลุ่มตัวอย่างของหน่วยงานใช้ศึกษา จำนวน 9 แห่ง และผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 35 ราย นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการสำรวจเปรียบเทียบ จำนวน 50 ราย สถิติพื้นฐานเชิงพรรณนาถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลสำรวจความคิดเห็น ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 80 ของผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจต่อแบบแปลนห้องใหม่มากกว่ารูปแบบห้องในปัจจุบัน อาคารสำหรับสอบสวนเด็กประกอบไปด้วย ห้องสัมภาษณ์ ห้องสังเกตการณ์ และห้องซีตว์ การใช้งานห้องต้องอยู่บนพื้นฐานความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างเด็กกับตำรวจ การเลือกสีต้องส่งเสริมความรู้สึกอบอุ่นและลดความกังวล การออกแบบสภาพแวดล้อมเป็นอย่างดีสามารถลดความเสี่ยงต่อการเผชิญระหว่างเด็กและผู้ก่อเหตุ การปรับปรุงหรือก่อสร้างห้องสอบสวนเด็กโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรย่อมคุ้มค่าและก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่องานอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำสำคัญ: ออกแบบสภาพแวดล้อม, ห้องสอบสวนเด็ก, ยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน

Abstract

The law requires investigations of children to be utterly separate from adults. All police stations have children's interrogation rooms according to construction plans. However, the frequency of use varies greatly between police stations in Bangkok and regional areas. This research presents a child-friendly interview room suitable for a police station. The study's objectives were 1) to analyze the usage patterns of child interview rooms, 2) to study a child-friendly environment and 3) to design a layout of a novel child interview room. The research methods include participant observation, in-depth interviews, environmental design, brainstorming and questionnaires. The scope of the population involves 1,563 agencies related to child interview, nine particular sample sites, and 35 in-depth interviewees. In addition, 50 participants were comparatively surveyed. Descriptive statistics were used to analyze opinion poll results. The results showed that 80% were more satisfied with the new room plan than the current layout. The Child Interview Building should consist of three zones: child interviewing, officer observing and suspect identifying zones. Its usage is based on the trust and cooperation of the child. The colour selection must foster a sense of warmth and reduce anxiety. Well-designed environments could reduce the risk of encounters between children and perpetrators. Whether it is renovating an existing room or building a new one, it is worthwhile to consider the principles of creating a child-friendly environment. Moreover, it contributes to the effectiveness of justice administration for the Royal Thai Police.

Keywords: Environmental Design, Child Interview Room, Criminal Justice for Children

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทุกเพศทุกวัยให้เท่าเทียมเสมอกัน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะการปกป้องสิทธิของเด็ก รัฐต้องคุ้มครองดูแลเด็กเช่นเดียวกับพ่อแม่ (Chanthong, 2014) ด้วยเหตุนี้ ในกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ชุมชน และเอกชน ต่างต้องช่วยกันแก้ปัญหาด้านสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

อดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน พบว่า สถานีตำรวจไม่มีสถานที่สำหรับดำเนินการสอบสวนผู้เยาว์ได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ด้วยข้อจำกัดด้านสถานที่และงบประมาณส่งผลให้ห้องสอบสวนเด็กจำเป็นต้องเป็นสถานที่เดียวกับการสอบสวนผู้ใหญ่ กรณีเช่นนี้ทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกอึดอัด และกังวลเมื่อต้องให้ปากคำกับตำรวจ (Ngernklay et al., 2017) หากมีการออกแบบและจัดสภาพแวดล้อมที่คำนึงต่อสวัสดิภาพของเด็ก ถึงแม้จะมีข้อจำกัดตามความคับแคบของสถานที่ หากมีการจัดสรรพื้นที่ในตัวสถานีให้เหมาะสม การดำเนินการสอบสวนเด็กสามารถเป็นไปได้อย่างราบรื่น ตัวอย่างที่เห็นชัดคือการบริหารจัดการพื้นที่ใช้งานแบบจำกัดของสถานีตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ พื้นที่ใช้สอยโดยรวมของสถานีมีขนาด 2,045 ตารางเมตรโดยประมาณ (Srichareon et al., 2020) ภายในตัวอาคารสถานีถูก

กำหนดระบุตำแหน่งห้องทั้งหลายไว้โดยเฉพาะ อาทิ ห้องทำงาน ห้องสื่อสาร ห้องเก็บของกลาง ห้องคุมขัง ผู้ต้องหา และห้องสอบสวน การปรับเปลี่ยนตำแหน่งหรือขยายต่อเติมเป็นไปอย่างยากลำบาก ด้วยเหตุนี้ ตำรวจจึงพิจารณาแนวทางการใช้สถานที่ที่เหมาะสมภายนอกสถานีสำหรับเป็นตัวเลือกในการสอบสวนเด็ก

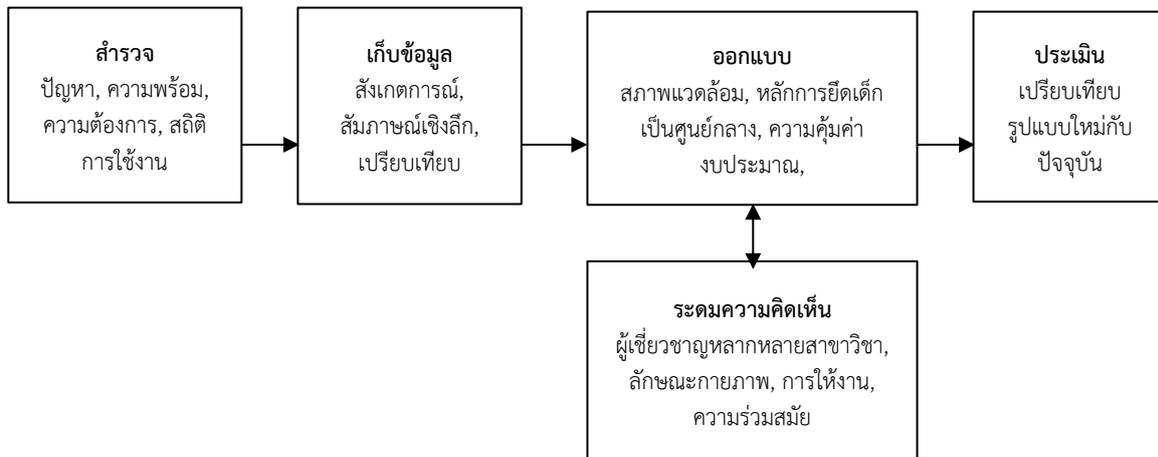
สถานที่สอบสวนหรือสัมภาษณ์เด็กก็มีหลายแห่ง วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็นสอง ลักษณะ คือ การสอบสวนเป็นคดี และการซักถามข้อมูล กรณีที่สองไม่ถือว่าเป็นคดี แต่ละหน่วยมีข้อจำกัด ทั้งในแง่วันและเวลา วัตถุประสงค์ ตลอดจนความสะดวกในการเดินทางของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ต่างกัน บุคคลที่ต้องเข้าร่วมกระบวนการสอบสวนเด็กประกอบด้วย เด็ก ผู้ปกครอง อัยการ และสหวิชาชีพ คำว่าสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายต้องร่วมรับฟังการสอบสวนคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สหวิชาชีพประกอบด้วย จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หนายความ และพนักงานสอบสวน ดังนั้น การทำความเข้าใจลักษณะการใช้งานห้องสอบสวนเด็กจึงสามารถพิจารณาได้จากความพร้อมของหน่วยงานที่มีงานอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมทางอาญาต่อเยาวชน วัตถุประสงค์ของการใช้ห้องสอบสวนเด็กแบ่งออกเป็นสองลักษณะ ได้แก่ 1) การซักถามเพื่อแสวงหาหลักฐาน และ 2) การสอบสวนปากคำตามกฎหมาย การซักถามในลักษณะแรกเหมาะสมค้นหาและช่วยเหลือเหยื่อ ส่วนการสอบสวนปากคำถูกใช้สำหรับการบันทึกถ้อยคำเพื่อนำไปเป็นหลักฐานประกอบสำนวนทางคดี อย่างไรก็ตามการดำเนินการทั้งสองลักษณะมีเป้าหมายในการแสวงหาหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาในชั้นศาล แต่เดิม การสอบสวนเป็นหน้าที่ของตำรวจเท่านั้น ปัจจุบันการสอบปากคำเด็กต้องมีผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองเข้าร่วมด้วย หน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ทั้งภาครัฐและมูลนิธิที่ทำงานด้านคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงมีบทบาทมากยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยนี้นำเสนอรูปแบบห้องสอบสวนสำหรับเด็กของสถานีตำรวจ แนวทางการออกแบบ ยึดหลักเด็กเป็นศูนย์กลางและสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ผลที่ได้จากการศึกษานอกจากแบบแปลนอาคาร และห้องสอบสวนเด็กที่ได้มาตรฐานแล้ว การถอดบทเรียนจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการอำนวยความสะดวกธรรมชาติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กในอนาคต ในหัวข้อถัดไปของบทความนี้จะกล่าวถึงกรอบแนวคิดการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม ระเบียบวิธีศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน และผลการศึกษา การพิจารณาด้านขนาด ตำแหน่ง อุปกรณ์ และ การใช้งานจะถูกยกมาอภิปราย ส่วนสุดท้ายคือการสรุปผลและแนวทางวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการใช้ห้องสอบสวนสำหรับเด็กของหน่วยงานรัฐและเอกชน
- 2) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีมิตรของการทำงานห้องสอบสวนเด็ก
- 3) เพื่อเสนอแบบแปลนห้องสอบสวนเด็กโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพการใช้งาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กระบวนการดำเนินการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

1) แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนและตำรวจสามารถศึกษาจากการดำเนินการของศูนย์ช่วยเหลือเด็ก (Child Advocacy Centre) หรือศูนย์แคค (CAC) ศูนย์นี้เกิดจากการบูรณาการร่วมกันระหว่างตำรวจและองค์กรไม่แสวงหากำไรในพื้นที่ชุมชน ศูนย์แคคแห่งแรกที่สหรัฐอเมริกาถูกใช้เป็นมาตรฐานการสัมภาษณ์เด็กและการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กให้กับหลายประเทศ อาทิ สหราชอาณาจักร แคนาดา และไทย ในอดีตเด็กที่เป็นเหยื่อมักไม่ได้รับการตระหนักถึงความบอบช้ำทางร่างกายและจิตใจจากการสอบสวนแบบดั้งเดิมของตำรวจ การสอบสวนดังกล่าวไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศและวัยจึงทำให้เหยื่อถูกละเมิดซ้ำผ่านการเล่าเหตุการณ์และเผชิญหน้ากับคนร้ายอยู่บ่อยครั้ง (Herbert & Bromfield, 2016; National Children's Alliance, 2017) ความเจ็บปวดจากเหตุการณ์เลวร้ายถูกฉายภาพย้อนกลับผ่านการสอบปากคำหลายครั้งต่อหน้าตำรวจ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดบาดแผล ความอับอายและกระทบต่อจิตใจของเด็กในระยะยาว ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับการปฏิบัติภายใต้หลักการที่เหมาะสมเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

หลักการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child-Centric Approach) เป็นรากฐานของการบริหารจัดการภายในศูนย์แคค สภาพแวดล้อมของการสัมภาษณ์ต้องมีความเป็นมิตรต่อเด็ก นอกจากความสะดวกสบายแล้ว ความปลอดภัยถือเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน กรณีเด็กเล็กที่มีความซุกซนเป็นเรื่องปกติ หากเฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ที่ตั้งอยู่ในห้องถูกเคลื่อนที่ได้ง่ายสามารถนำไปสู่การบาดเจ็บทางร่างกาย (Thipsongkraw & Songkram, 2014) ส่วนกระบวนการสอบปากคำนั้น นักจิตวิทยาต้องเป็นผู้ซักถามและรับฟังคำตอบจากเด็ก ขั้นตอนนี้เรียกว่าการสอบสวนเชิงคดี (forensic interview) สำหรับเยาวชน การสอบสวนเช่นนี้อาศัยการซักถามถ้อยคำเชิงสนทนาเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง รายการข้อคำถามถูกประเมินโดยนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์ (Phothisut et al., 2016) ส่วนวิธีการถ่ายทอดเหตุการณ์ไม่จำเป็นต้องเป็นการบอกเล่าด้วยวาจาเสมอไป ผู้สัมภาษณ์ที่มีประสบการณ์สามารถจัดให้เด็ก

วาดภาพหรือจัดวางข้าวของประกอบบทสนทนา การจัดทำทางตุ๊กตาที่ถูกสมมติขึ้นระหว่างพูดคุยถูกนำไประบุตัวละครในเหตุการณ์ทั้งคนร้ายและตัวเด็กเอง (Lippert et al., 2008) ด้วยเหตุนี้ การใช้อุปกรณ์ช่วยเสริมการเล่าเรื่องถูกนำมาใช้กับการสัมภาษณ์เด็กบ่อยครั้งภายในศูนย์แคค ในทางตรงข้าม สถานีตำรวจทั่วประเทศยังขาดความตระหนักในเรื่องการจัดการสภาพแวดล้อมและเทคนิคการสัมภาษณ์เด็ก ตำรวจจำเป็นต้องสอบถามคำเด็กภายใต้ทรัพยากรและองค์ความรู้ที่จำกัด ผลที่ตามมาก่อให้เกิดความ อึดอัดของเด็กต่อการทำงานของตำรวจบนสถานี

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ Cross et al. (2007) ได้ทำการประเมินประสิทธิภาพการสืบสวนสอบสวนคดีล่วงละเมิดทางเพศต่อเยาวชนในสหรัฐอเมริกา การศึกษานี้ได้วิเคราะห์กระบวนการสอบสวนทางคดีจากจำนวนทั้งหมด 1,069 รายการ ทั้งนี้ คดีเหล่านั้นล้วนมีการสอบสวนเด็กและในตอนท้ายสามารถนำคดีเข้าสู่กระบวนการตัดสินของศาลแล้วลงโทษผู้กระทำผิด ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 85 มีการสัมภาษณ์ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อเด็ก แต่มีเพียงส่วนน้อยที่ดำเนินการสัมภาษณ์ในสถานที่อื่น เช่น โรงเรียน และบ้านของเด็ก นอกจากนี้กว่าเด็กกว่าร้อยละ 95 ต้องผ่านกระบวนการสัมภาษณ์อย่างน้อยสองครั้ง ผู้วิจัยเสนอแนะว่าการจัดตั้งศูนย์แคคต้องพิจารณาตำแหน่งที่ตั้ง ตลอดจนการแสวงหาความร่วมมือกับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญต่อดำเนินงานสอบสวนเด็กทางคดีให้ลุล่วง

Russell (2004) นำเสนอว่าพื้นที่และตำแหน่งของห้องสัมภาษณ์เด็กต้องพิจารณาถึงความปลอดภัย ระยะทางและเวลาในการเข้าถึงตัวห้อง ตลอดจนตำแหน่งที่ตั้งของอาคารสอบสวนเด็กควรอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมต่อการเดินทางด้วยระบบสาธารณะ นอกจากนี้ห้องสัมภาษณ์ต้องรักษาความเป็นส่วนตัวโดยแยกจากห้องอื่นอย่างชัดเจน การจัดสภาพแวดล้อมภายในต้องทำให้รู้สึกอบอุ่นและไม่โดดเดี่ยว ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ เจ้าหน้าที่ต้องจัดเตรียมของเล่น ตุ๊กตา วิดีโอเกมส์ เครื่องเขียน และกระดานระบายสีไว้ให้เด็กได้ทำกิจกรรมเพื่อคลายความตึงเครียดและลดความกังวล อย่างไรก็ตาม ผู้ดูแลสถานที่ต้องไม่จัดของเล่นหรือสิ่งดึงดูดความสนใจไว้ภายนอกห้องสัมภาษณ์โดยเฉพาะห้องรับรอง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเกิดความสนใจขณะให้สัมภาษณ์

ในประเด็นด้านสภาพแวดล้อม เรื่องการใช้สีในห้องที่มีเด็กอยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องพิจารณา จากงานวิจัยของ Lanongkan and Inkarojrit (2020) ที่ได้ศึกษาการตอบสนองทางอารมณ์ต่อสีและการตกต่างผนังภายในห้องพักของเด็ก พบว่า การเลือกใช้สีตกแต่งภายในห้องสามารถส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของเด็ก ผนังสีฟ้า สีเหลือง หรือสีชมพูก่อให้เกิดความรู้สึกสบายและผ่อนคลายมากกว่าการใช้สีขาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่สูงมาก ($p < 0.01$) ขณะเดียวกันผนังสีเขียวถูกใช้สำหรับส่งเสริมความรู้สึกมีชีวิตชีวาและความรู้สึกพึงพอใจขณะอยู่ในห้องอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) เช่นเดียวกับการมีลวดลายตกแต่งบนผนังสามารถส่งผลต่ออารมณ์ได้เช่นกัน ดังนั้นการใช้เลือกลวดลายควรพิจารณาให้สอดคล้องกับสีพื้นหลัง ด้านความปลอดภัย ผู้วิจัยพบว่าผนังสีชมพู สีเหลือง หรือสีเขียวส่งผลต่อความรู้สึกปลอดภัยกับเด็กมากกว่าผนังสีฟ้าและสีขาวอย่างมีนัยสำคัญ

ด้วยความสำคัญของปัญหาและการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษานี้จึงมุ่งไปที่การจัดทำข้อเสนอต่อระดับนโยบายให้ตระหนักถึงห้องสอบสวนสำหรับผู้เยาว์ที่มุ่งเน้นการคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย ประเด็นของการเปลี่ยนแปลงที่ต้องคำนึงเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อม แบบแปลนของอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือมาตรฐานของห้องสอบสวนเด็กที่นำไปใช้กับสถานีตำรวจทุกแห่งอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าเงินงบประมาณแผ่นดิน

ระเบียบวิธีวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมถูกนำไปออกแบบห้องสอบสวนเด็กของสถานีตำรวจ การกำหนดขอบเขตของขนาดประชากรจึงใช้การพิจารณาจากจำนวนห้องสอบสวนทางคดีสำหรับเด็ก ผู้วิจัยขออธิบายในประเด็นประชากรศึกษา และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายดังนี้

1.1 ประชากร การศึกษานี้มุ่งไปที่การออกแบบตัวอาคารสถานที่แทนที่การมุ่งเน้นไปที่ตัวผู้คน การสำรวจข้อมูลเพื่อให้ได้จำนวนของสถานที่เป็นไปอย่างมีข้อจำกัด ข้อแรกคือไม่มีหน่วยงานที่รวบรวมจำนวนห้องสอบสวนเด็กไว้อย่างชัดเจน รองลงมาคือความหลากหลายของหน่วยงานที่มีภารกิจอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็ก และข้อสุดท้ายคือการขาดมาตรฐานในการให้บริการทางคดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยพยายามรวบรวมข้อมูลทั้งระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อนำมาหาปริมาณการใช้งานห้องสอบสวนเด็กปรากฏตามตารางที่ 1

จากข้อมูลหน่วยงานให้บริการห้องสอบสวนเด็กทางคดีนั้น อันดับหนึ่งเป็นสถานีตำรวจ รองลงมาคือสำนักงานอัยการจังหวัด ในส่วนของหน่วยงานเอกชนมีจำนวนจำกัด อย่างไรก็ตาม กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก ตลอดจนหน่วยงานสาธารณสุขบางแห่งมีการให้บริการห้องสัมภาษณ์เด็กทางคดีเช่นกัน ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อกลุ่มเป้าหมายหลัก

ตารางที่ 1 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ให้บริการสอบสวนเด็กทางคดี

หน่วยงาน	จำนวน (แห่ง)	พื้นที่	ลักษณะการใช้งาน	
			สม่ำเสมอ	บางครั้ง/ไม่ ใช้เลย
สถานีตำรวจนครบาล	87	กรุงเทพมหานคร	87	-
สถานีตำรวจภูธร	1,395	ปริมณฑล, ภาคกลาง (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร), ภาคตะวันตก, ภาคตะวันออก, ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคเหนือ และภาคใต้	0	1,395
สำนักงานอัยการจังหวัด	76	ทั่วประเทศ	76	-
ศูนย์ช่วยเหลือเด็กและ ครอบครัว	5	เชียงใหม่, ชลบุรี, ภูเก็ต, อุบลราชธานี, กาญจนบุรี	5	-
	1,563		168	1,395

ที่มา: Srichareon et al. (2020)

1.2 กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนี้ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยใช้การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง จากบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก

โดยมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่าห้าปี ได้แก่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ช่วยเหลือเด็กรวมจำนวน 35 ราย ปรากฏรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

หน่วยงานกลุ่มเป้าหมาย (พื้นที่วิจัย)	จำนวนเป้าหมาย (คน)
ศูนย์ช่วยเหลือเด็กและครอบครัว จังหวัดเชียงใหม่	3
ศูนย์ช่วยเหลือเด็กและครอบครัว จังหวัดชลบุรี	2
สำนักงานอัยการจังหวัด	3
สถานีตำรวจนครบาลบางขุนเทียน	5
สถานีตำรวจภูธรสามพราน	5
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี	5
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก	5
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	5
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก)	2
รวม	35

หากพิจารณาตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (โรงพยาบาลเด็ก) ถูกเพิ่มเข้ามานอกเหนือจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษานี้เป็นการสะท้อนภาพการให้บริหารจัดการงานสอบสวนเด็กทางคดีของหน่วยงานเหล่านั้นที่ไม่เคยมีการศึกษามาก่อน

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยเริ่มจากการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และรายงานประจำปีของหน่วยงานของรัฐ จากนั้นใช้เทคนิควิธีการวิจัยแบบเดลฟายโดยรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ การดำเนินในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่ใช้สำหรับการศึกษ ตัวแปรที่ต้องพิจารณา ได้แก่ รูปแบบสถานที่ การตกแต่ง อุปกรณ์และเครื่องมือ บุคลากร และวิธีการใช้งาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบไปด้วย พนักงานสอบสวน อัยการ และนักสังคมสงเคราะห์ หลังจากสรุปผลจากการศึกษาเชิงคุณภาพ จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปแลกเปลี่ยนกับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอบสวนและด้านการออกแบบอาคารสถานีตำรวจ ถัดจากนั้นเป็นการสำรวจลักษณะทางสถาปัตยกรรมของห้องสอบสวนเด็ก อาทิ สถานีตำรวจ สำนักงานอัยการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์ช่วยเหลือเด็ก

3) เครื่องมือการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามมาตรฐานวิชาการ เครื่องมือการวิจัยได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ก่อนนำไปเก็บข้อมูล เครื่องมือดังกล่าวประกอบด้วย

(1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์, (2) ปัญหาและอุปสรรค, (3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกำหนดสัดส่วนของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนปัจจุบัน, (4) ประโยชน์ที่ได้รับจากการกำหนดสัดส่วนห้องสอบสวนให้เป็นสัดส่วนตามฟังก์ชันการใช้งาน, และ (5) รูปแบบของห้องสอบสวนที่ได้มาตรฐาน โดยผู้วิจัยจะแยกเครื่องมือและกำหนดประเด็นคำถามด้วยข้อความที่เข้าใจง่ายให้กับกลุ่มให้ผู้ข้อมูลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ตำรวจ อัยการ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ และเจ้าหน้าที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

(2) แบบประเมิน มาตรฐานห้องสอบสวนคดีเด็กและเยาวชนโดยจะถูกนำมาใช้ในช่วงของการประชุมระดมความคิดเห็น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นยศ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ปฏิบัติงาน, ส่วนที่ 2. มาตรฐานของห้องสอบสวนในการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน ใน 2 ด้าน ด้านสถานที่ และด้านอุปกรณ์ โดยเป็นข้อคำถามระดับอันตรายภาคขึ้นให้เลือกตอบ 5 ระดับ และส่วนที่ 3 ได้แก่ ประโยชน์และการนำไปใช้ในการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน ใน 2 ด้าน ด้านสถานที่ และด้านอุปกรณ์ เป็นข้อคำถามอันตรายภาคขึ้นให้เลือกตอบความพึงพอใจ 5 ระดับ เช่นกัน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยนำมาบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลที่เก็บมาได้ เพื่ออธิบายถึงรายละเอียดการจัดทำรูปแบบการสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน ใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่และด้านอุปกรณ์ โดยอธิบายตามองค์ประกอบของเครื่องมือในการวิจัย และวิเคราะห์โดยใช้สถิติเบื้องต้น คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ขึ้นต่อไปเป็นการประเมินศักยภาพของห้องสอบสวนเด็ก ประเด็นด้านความเหมาะสมและความคุ้มค่าถูกใช้พิจารณาเป็นลำดับต้น ถัดจากนั้นนำผลสรุปได้ไปออกแบบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่อการใช้งานห้องสอบสวน ในการดำเนินการขั้นนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านงานโยธาธิการของตำรวจได้ควบคุมและให้คำแนะนำตลอดกระบวนการ จากนั้นเป็นการถอดบทเรียนที่ได้จากการประชุมระดมสมอง การประชุมดังกล่าวเป็นการรวบรวมข้อเสนอแนะในมุมมองหลากหลายหลายด้านของผู้เชี่ยวชาญที่มาจากหลากหลายหน่วยงาน ขึ้นตอนสุดท้าย ข้อเสนอแนะที่ได้จากการระดมสมองถูกนำไปปรับปรุงการออกแบบในครั้งแรก ผลที่ได้คือแบบแปลนจำนวนสองแบบ ได้แก่ ห้องสอบสวนเด็กภายในตัวสถานี และอาคารสอบสวนคดีเด็กที่แยกจากตัวสถานีตำรวจ

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการใช้งานห้องสอบสวนเด็ก

จากการสำรวจภาคสนามพบว่า กฎหมายกำหนดไว้ให้ห้องสอบสวนเด็กต้องแยกเป็นสัดส่วนออกจากผู้ใหญ่ เมื่อตำรวจต้องใช้ห้องสอบสวนสำหรับเด็กกลับพบว่า มีจำนวนจำกัดที่ใช้งานได้จริง การเลือกใช้ห้องสอบสวนของแต่ละแห่งขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านสถานที่ ระยะทาง อุปกรณ์ และค่าใช้จ่าย ปัจจุบันห้องสอบสวนสำหรับคดีเกี่ยวกับเด็กจำแนกสามลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 ห้องสอบสวนเด็กของสถานีตำรวจนอกเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานีตำรวจภูธรสำโรงเหนือตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ห้องสอบสวนเด็กตั้งอยู่ในอาคารเดียวกับห้องสอบสวนผู้ใหญ่ ตำแหน่งของห้องอยู่ชั้นล่างใกล้กับห้องทำงานของฝ่ายสอบสวน แม้จะมีห้องสอบสวนเด็ก แต่ไม่ได้

ถูกใช้งาน การสอบสวนเด็กของสถานีตำรวจนอกเขตกรุงเทพมหานครจะถูกดำเนินการที่สำนักงานอัยการ ตำรวจทำหน้าที่พาเด็กและครอบครัวไปยังสถานที่ดังกล่าว

1.2 ห้องสอบสวนเด็กของสถานีตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ห้องสอบสวนเด็กอยู่ในอาคารสถานี สถานีตำรวจบางขุนเทียนใช้เป็นตัวแทนของสถานีในเขตกรุงเทพมหานคร ฝ่ายสอบสวนมีหน้าที่นัดหมายเด็กและประสานงานกับอัยการ นักจิตวิทยา และนักสงเคราะห์ให้มาร่วมตามวันเวลาที่กำหนด ภายในตัวอาคารสถานีไม่มีห้องสังเกตการณ์ ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้ทุกคนต้องนั่งรวมกันภายในห้องเดียว ผู้สัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์ และผู้สังเกตการณ์นั่งเผชิญหน้ากันตลอดเวลา ในด้านการสอบสวน นักจิตวิทยาเป็นผู้ดำเนินการซักถาม หรือบางกรณีตำรวจซักถามเด็กได้โดยตรง ส่วนการบันทึกภาพจะมีกล้องที่หันหน้าเข้าเด็กตลอดเวลา การดำเนินการในแต่ละครั้งใช้เวลาหลายชั่วโมง ด้วยเหตุนี้ทำให้เด็กและครอบครัวต้องนั่งรอภายในห้องดังกล่าวจนกว่าตำรวจจะดำเนินการขั้นตอนทางธุรการเสร็จสิ้น บางครั้งเกิดความไม่เป็นส่วนตัว เนื่องจากผู้มาติดต่อและไม่เกี่ยวข้องสามารถเดินผ่านและพบเห็นเด็กที่อยู่ในห้องนั้นได้

1.3 ห้องสอบสวนเด็กของสำนักงานอัยการจังหวัด พบว่า การใช้งานห้องสอบสวนเด็กของสำนักงานอัยการจังหวัดทั้งในและนอกเขตกรุงเทพมหานครมีรูปแบบที่คล้ายกัน ตำรวจมีหน้าที่พาเด็กมาที่สำนักงาน ห้องสอบสวนเด็กและห้องสังเกตการณ์ตั้งอยู่ติดกัน เมื่อถึงเวลาสอบสวน ตำรวจและอัยการถูกจัดให้นั่งแยกออกไปต่างหากอีกห้องสังเกตการณ์ ห้องดังกล่าวใช้สำหรับติดตามรับฟังขณะเด็กถูกสัมภาษณ์ นักจิตวิทยาเป็นผู้ซักถาม ส่วนนักสังคมสงเคราะห์และผู้ปกครองถูกจัดให้อยู่ในห้องเดียวกันกับเด็ก กลุ่มผู้สังเกตการณ์ไม่มีโอกาสเผชิญหน้ากับเด็ก แต่อาศัยการติดต่อผ่านไมโครโฟนและลำโพง ส่วนภายในห้องสัมภาษณ์ได้ติดตั้งระบบบันทึกภาพและเสียง ตำรวจจะได้รับมอบสำเนาเมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้น

ส่วนห้องสอบสวนเด็กที่ตั้งอยู่ในหน่วยงานอื่นตามตารางที่ 3 ผลการสำรวจภาคสนาม พบว่า ทั้งบ้านพักเด็กและสถานพินิจไม่ได้มีการใช้งานห้องสอบสวนเด็กอย่างสม่ำเสมอโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ การสอบสวนเด็กในสถานที่เหล่านั้นมีใช้เพียงบางครั้งบางคราว ส่วนห้องสอบสวนเด็กของศูนย์ช่วยเหลือเด็กถูกใช้สำหรับความผิดบางประเภทเท่านั้น นอกจากนั้น หน่วยงานดังกล่าวกำกับดูแลโดยมูลนิธิซึ่งไม่ได้เป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน ด้วยเหตุเหล่านี้ ห้องสอบสวนทั้งสามแห่งจึงไม่ได้ถูกนำมากล่าวถึงในด้านการวิเคราะห์รูปแบบการใช้งาน

ผลการศึกษาในเรื่องของการใช้งานห้องสอบสวนเด็กในปัจจุบันสามารถสะท้อนได้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากภาคสนามและการศึกษาเชิงเอกสาร การจำแนกลักษณะการใช้งานห้องสอบสวนสำหรับการสัมภาษณ์เด็กทางคดีสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ประเภทห้องสอบสวนเด็กตามลักษณะการใช้งาน

สถานที่	องค์ประกอบของสถานที่					วัตถุประสงค์		
	ความครอบคลุมและคุณลักษณะ	ห้องสัมภาษณ์	ห้องรับฟัง	ห้องชี้ตัว	อุปกรณ์บันทึก	ซักถาม (ก่อนเป็นคดี)	สอบสวน (หลังเป็นคดี)	ความต้องการใช้งาน / ข้อจำกัด
สำนักงานอัยการประจำจังหวัด, รอง	76 แห่ง, ระดับ	✓	✓	✗	✓	✗	✓	ปานกลาง

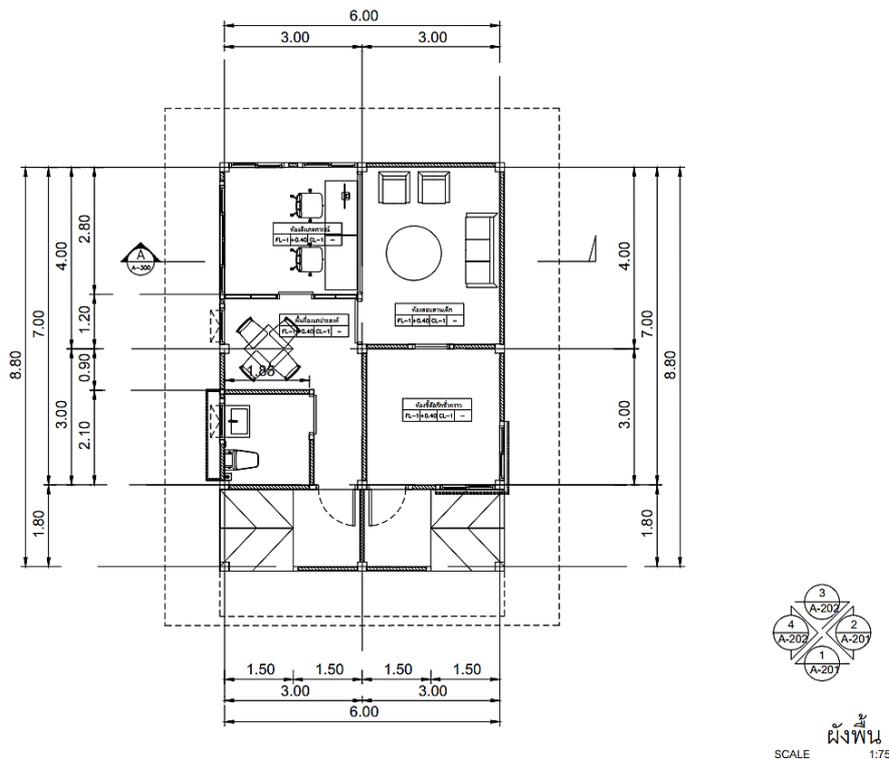
สถานที่	องค์ประกอบของสถานที่					วัตถุประสงค์		
	ความครอบคลุม และ คุณลักษณะ	ห้อง สัมภาษณ์	ห้อง รับฟัง	ห้องชี้ ต้า	อุปกรณ์ บันทึก	ซักถาม (ก่อน เป็นคดี)	สอบสวน (หลังเป็น คดี)	ความต้องการ ใช้งาน / ข้อจำกัด
จังหวัด	รับสหวิชาชีพ, เปิดเฉพาะวัน เวลาราชการ							(ข้อจำกัด ด้านวัน เวลาเปิด ทำการ)
สถานีตำรวจ (ปัจจุบัน)	954 แห่ง, ระดับจังหวัด และอำเภอ, ไม่รองรับสห วิชาชีพ, เปิดทุก วันและตลอดวัน 24 ชั่วโมง	✓	✗	✓	✗	✓	✓	สูงมาก (ข้อจำกัด ด้านความพร้อมของ สถานที่ และ อุปกรณ์)
บ้านพักเด็ก	76 แห่ง, ระดับ จังหวัด, เปิด เฉพาะวันเวลา ราชการ	✓	✗	✗	✗	✗	✓	ปานกลาง (ข้อจำกัด ด้านวัน เวลาเปิด ทำการ)
สถานพินิจ	76 แห่ง, ระดับ จังหวัด, เฉพาะ ผู้ต้องหา ไม่รวม ผู้เสียหาย, เปิด เฉพาะวันเวลา ราชการ	✓	✗	✗	✗	✗	✓	ต่ำ (ข้อจำกัด การไม่ รองรับ ผู้เสียหาย และเวลา ทำการ)
ศูนย์ช่วยเหลือ เด็ก	5 แห่ง, ระดับ จังหวัด, เฉพาะ ผู้เสียหาย, เปิด ทุกวันเฉพาะ เวลาราชการ เท่านั้น	✓	✓	✗	✓	✓	✗	สูง (ข้อจำกัด การรองรับ คดีค้า มนุษย์และ ละเมิดทาง เพศ)
อาคาร สอบสวนคดี เด็ก (ผลการวิจัย)	304 แห่ง, ระดับ จังหวัดและ อำเภอขนาด ใหญ่, รองรับสห วิชาชีพ, เปิดทุก วันตลอดเวลา 24 ชั่วโมง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สูงสุด (ไม่มี ข้อจำกัด ด้านเวลา สถานที่ อุปกรณ์ และคดี)

2. สภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อเด็กในการสอบสวน

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและการให้คำปรึกษาของผู้เชี่ยวชาญในงานโยธาธิการของตำรวจ ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบห้องสอบสวนเด็กต้องพิจารณาสภาพแวดล้อม ทั้งนี้สภาพแวดล้อมดังกล่าวต้องเอื้ออำนวยต่อการให้ความร่วมมือของเด็ก ในขณะที่เดียวกันการปรับปรุงห้องสอบสวนต้องเป็นไปด้วยความคุ้มค่า ความมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย องค์กรประกอบสำคัญที่ควรพิจารณามีดังนี้

2.1 ด้านขนาดสถานที่และการตกแต่ง ขนาดที่เหมาะสมของห้องสอบสวนเด็กอยู่ที่ 3 x 4 เมตร ถัดมาเป็นห้องซั้วตัวที่มีขนาด 3 x 3 เมตร ตำแหน่งของห้องทั้งสองควรอยู่ติดกัน โดยที่มีผนังส่วนหนึ่งเป็นหน้าต่างพิเศษที่บังแสงและจำกัดการมองเห็น เหยื่อที่อยู่ในห้องสัมภาษณ์สามารถมองเห็นคนร้ายในห้องซั้วตัวได้เท่านั้น แต่ฝั่งผู้ถูกซั้วตัวไม่สามารถเห็นความเคลื่อนไหวของอีกด้านในห้องสัมภาษณ์ได้อย่างเด็ดขาด อีกด้านหนึ่งเป็นห้องสังเกตการณ์ที่มีขนาดประมาณ 2.8 x 3 เมตร ดังภาพที่ 2

ห้องสอบสวนเด็กเป็นห้องที่ใช้ดำเนินการสัมภาษณ์ซึ่งจะมีอย่างน้อย 3 คนที่ต้องอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน ได้แก่ นักจิตวิทยา เด็ก และผู้ปกครอง ส่วนสหวิชาชีพทั้งอัยการและทนายความ ตลอดจนพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่เทคนิคถูกจัดให้อยู่ในห้องสังเกตการณ์ที่ติดกัน หรือมีทนายความเพิ่มมาอีกภายในห้องสัมภาษณ์จัดให้มีโต๊ะจำนวนสองตัว โต๊ะตัวแรกใช้สำหรับวางอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และติดตั้งกล้อง และโต๊ะตัวที่สองตั้งกลางกลุ่มสนทนาตรงกลางห้อง ตำแหน่งของห้องปรากฏดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แบบผังพื้น (Plan) การออกแบบโครงสร้างอาคารสอบสวนคดีเด็กแบบแยกออกจากสถานีตำรวจ

ประเด็นการเลือกใช้สีสำหรับตกแต่งผนังห้องควรเลือกสีที่ดูแล้วเรียบง่าย สีฟ้าอ่อน สีขาวไข่ไก่ และสีเทาคล้ายควีนบุรีเป็นสามสีหลักที่ผู้ให้ข้อมูลเชื่อว่าทำให้ห้องดูโล่ง การพิจารณาเลือกใช้ลวดลายตกแต่งผนังห้องควรใช้สีให้สอดคล้องกับตัวพื้นที่สีผนังเช่นกัน ส่วนการเพิ่มวัตถุที่เป็นมิตรต่อเด็ก เช่น ตุ๊กตา ดอกไม้สวยงาม สติกเกอร์ หนังสืออ่านเล่น เป็นต้น การติดยุโรปาสวย และใช้สีโทนเย็นช่วยทำให้เด็กคลายกังวล ถัดมาเกี่ยวกับการจัดสรรสถานที่ต้องลดการเผชิญหน้าระหว่างเหยื่อกับผู้ต้องหาหรือคู่กรณี หากสถานีดำรวจมีงบประมาณจำกัดในการจัดสร้างใหม่ การเลือกปรับปรุงเพิ่มเติมในบางส่วนเป็นทางเลือกที่เหมาะสม

2.2 ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การติดตั้งกล้องบันทึกนั้น ควรซ่อนไว้ในจุดลับตาที่ไม่มองเห็นได้โดยง่าย เนื่องด้วยตัวกล้องสามารถเพิ่มความกดดันขณะกำลังให้สัมภาษณ์ ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้ถ้อยคำผิดไปจากความเป็นจริง หรือหลีกเลี่ยงไม่ให้ความร่วมมือ ในส่วนของการใช้อุปกรณ์เสริมการเล่าเรื่องที่ควรจัดเตรียมไว้ ได้แก่ ตุ๊กตารูปร่างคน การใช้ตุ๊กตามีอวัยวะเพศจำลอง และตุ๊กตาทายวิภาค (Anatomical Doll) การพิจารณาเลือกใช้ตุ๊กตา ผู้สัมภาษณ์ต้องคำนึงถึงช่วงวัยของเด็ก ในกรณีของเด็กเล็กอายุไม่เกิน 4 ขวบ มีความแตกต่างกับเด็กโตที่อายุ 14-15 ปี เนื่องจากเด็กโตรู้จักอวัยวะของร่างกายดีอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้การใช้ตุ๊กตาสรีระคนไม่จำเป็นสำหรับเด็กโต การพิจารณาใช้ดินสอสี กระดาษวาดภาพ และรูปภาพร่างกายที่เห็นอวัยวะเด็กแทนเป็นตัวเลือกที่มาทดแทนการใช้ตุ๊กตาสำหรับเด็กโต

ห้องสัมภาษณ์หรือห้องสอบสวนจะถูกใช้สำหรับซักถามถ้อยคำซึ่งเป็นกระบวนการหลักในการสอบสวนเด็กตามกฎหมาย ภายในห้องสัมภาษณ์มีที่นั่งจำนวนจำกัดโดยสงวนไว้เฉพาะเด็ก ครอบครัว และนักจิตวิทยาเท่านั้น ส่วนตำรวจและอัยการจะถูกจัดให้อยู่ในห้องสังเกตการณ์ซึ่งอยู่ติดกัน การตกแต่งภายในถูกออกแบบให้เรียบง่าย ผนังด้านหนึ่งสามารถใช้ลวดลายเพื่อความสวยงาม แต่ต้องใช้สีที่สีที่ สีสว่างกว่าควรทำให้รู้สึกผ่อนคลายมากกว่าสร้างความอึดอัด เฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ควรมีสีเรียบง่ายเช่นกัน วัสดุที่ห่อหุ้มต้องนุ่มนวลเพื่อป้องกันการบาดเจ็บ ส่วนขอบของโต๊ะ เก้าอี้ หรือตู้ ต้องไม่เป็นแบบเหลี่ยมคม การบันทึกภาพและเสียงขณะสัมภาษณ์สามารถใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลตั้งในภาพ หรือเลือกใช้ระบบกล้องวงจรปิดที่มีการควบคุมจากห้องสังเกตการณ์ ส่วนห้องติดกันที่มีกระจกทึบแสงจะถูกใช้เป็นห้องรอชี้ตัว ผนังด้านนั้นถูกจัดให้มีกระจกตัดแสงแบบพิเศษที่ลดการมองเห็นจากภายนอกห้องเข้ามายังตัวห้องสัมภาษณ์

3. แบบแปลนห้องสอบสวนเด็กที่ร่วมสมัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติ พบว่า ความแตกต่างระหว่างการปรับปรุงห้องเดิมในแบบแปลนอาคารสถานีตำรวจที่มีอยู่แล้วกับอาคารหลังใหม่ที่ใช้สำหรับงานสอบสวนเด็กโดยตำรวจจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอันดับแรก จากข้อคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งห้าส่วนสามารถแตกประเด็นย่อยสำหรับการพิจารณาสภาพแวดล้อมสำหรับการดำเนินการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนได้เป็นจำนวน 24 ข้อ

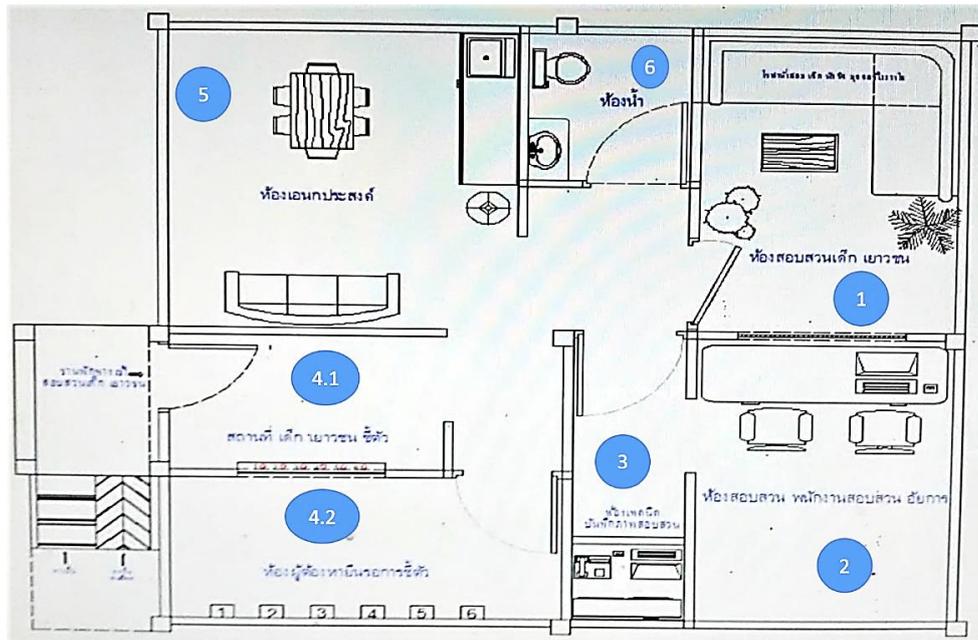
ตารางที่ 4 สภาพแวดล้อมของห้องสอบสวนเด็กตามหลักการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

องค์ประกอบทางกายภาพ	ผลการวิจัย	
	ภายในตัวสถานีตำรวจ	แยกออกจากสถานีตำรวจ
ลักษณะและขนาดของพื้นที่		
1. พื้นที่ดำเนินกิจกรรม	3 ส่วน ได้แก่ ห้องสัมภาษณ์, ห้องสังเกตการณ์ และห้องชี้ตัว	4 ส่วน ได้แก่ ห้องสัมภาษณ์, ห้องสังเกตการณ์ ห้องชี้ตัว และพื้นที่อเนกประสงค์
2. ขนาดพื้นที่ใช้สอยโดยรวม	กว้าง 4 เมตร ยาว 6 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 24 ตารางเมตร	กว้าง 6 เมตร ยาว 8 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 48 ตารางเมตร
3. ขนาดของห้องสัมภาษณ์	กว้าง 3.9 เมตร ยาว 4 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 15.6 ตารางเมตร	กว้าง 3 เมตร ยาว 4 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 12 ตารางเมตร
4. ขนาดของห้องสังเกตการณ์	กว้าง 2 เมตร ยาว 2.1 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 4.2 ตารางเมตร	กว้าง 2.8 เมตร ยาว 3 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 8.4 ตารางเมตร
5. ขนาดของห้องชี้ตัว	กว้าง 2 เมตร ยาว 2.1 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 4.2 ตารางเมตร	กว้าง 3 เมตร ยาว 3 เมตร พื้นที่ใช้สอยรวม 9 ตารางเมตร
6. ขนาดพื้นที่อเนกประสงค์	ไม่มี	กว้าง 3 เมตร ยาว 4.2 เมตร พื้นที่ใช้สอย 12.6 ตารางเมตร รวมถึงห้องน้ำที่มีขนาดพื้นที่ 3.36 ตารางเมตร (กว้าง 1.6 เมตร ยาว 2.1 เมตร)
7. ความสูงของห้อง	2.5 เมตร	3 เมตร
8. วัสดุที่ใช้ทำพื้นห้อง	กระเบื้องยาง	
9. ผนังของห้อง	ผนังปูนสีสว่าง	
10. วัสดุที่ใช้ทำเพดาน	ติดตั้งฝ้ายิปซัมบอร์ด	
11. ลักษณะประตูของห้อง	ประตูอลูมิเนียมกระจกแบบบานเลื่อน ติดฟิล์มบังทึบด้านเดียวที่สามารถมองเห็นจากภายในออกมาด้านนอกได้ชัดเจน	
12. ขนาดประตูของห้อง	กว้าง 80 เซนติเมตร	
13. จำนวนทางเข้า-ออกของพื้นที่	จำนวน 1 ทาง	
14. ลักษณะหน้าต่างของห้อง	หน้าต่างกระจกขอบอลูมิเนียมแบบบานเลื่อน	
อุปกรณ์และการจัดวาง		
15. ลักษณะเฟอร์นิเจอร์	ไม่มีเหลี่ยม และขอบที่แหลมคม	
16. ที่นั่งในห้องสัมภาษณ์	โซฟาแบบหนังหรือผ้าที่นุ่มสามารถรองรับสองคน จำนวน 1 หลัง จัดไว้ให้กับเด็กและผู้ปกครองหรือผู้ที่ได้กร้องขอ	
17. การจัดวางที่นั่ง	จัดแบบวงกลม ให้ผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ หันหน้าเข้าหากัน เพื่อมองเห็นสีหน้าช่วยสร้างความไว้วางใจกัน	

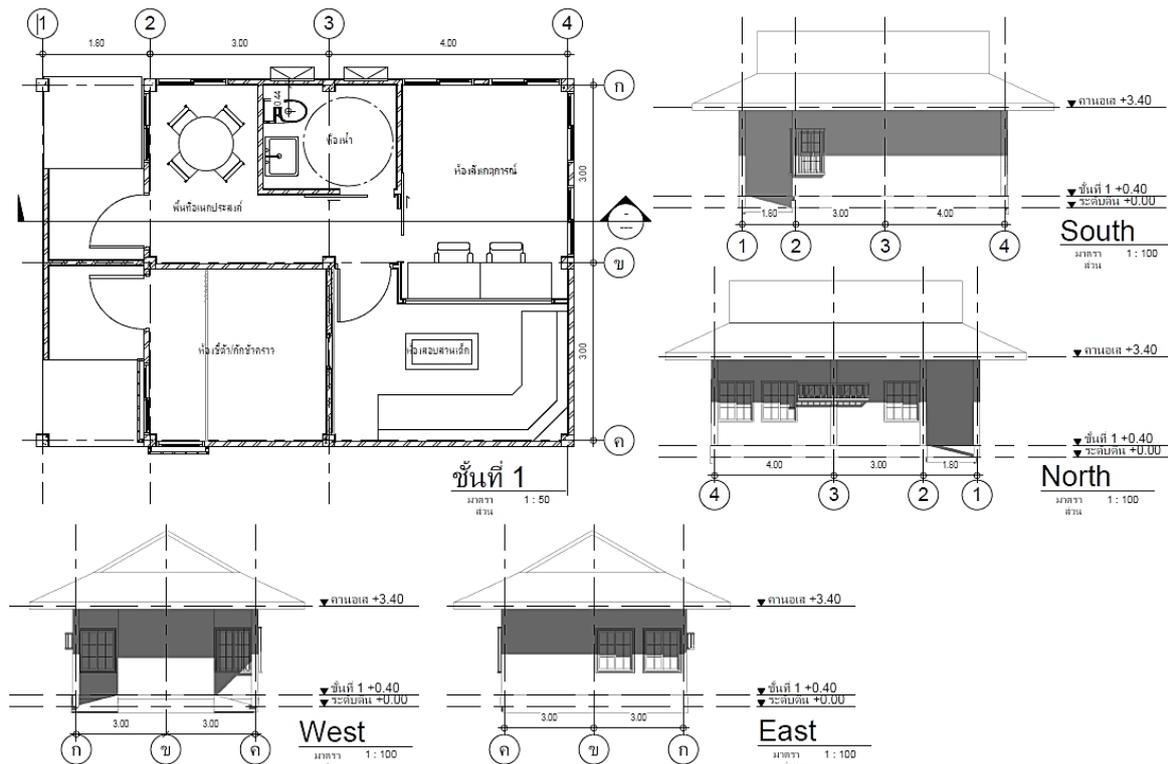

องค์ประกอบทางกายภาพ	ผลการวิจัย	
	ภายในตัวสถานีตำรวจ	แยกออกจากสถานีตำรวจ
18. อุปกรณ์ประกอบการสัมภาษณ์	ตุ๊กตาสम्मตಿಯอย่างน้อยสองตัว แบ่งเป็นเพศชายหนึ่งตัว และเพศหญิงหนึ่งตัว เพื่อเป็นตัวแทนสมมติในการเล่าเรื่องขณะให้ถ้อยคำ	
19. อุปกรณ์สำหรับลดความกังวล	จัดเตรียมของเล่นไว้ให้เพียงพอรองรับเด็กหลากหลายวัย การจำแนกแบ่งตามช่วงวัยของการศึกษาภาคบังคับ ได้แก่ เด็กเล็กหรืออนุบาล, ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา แล้วยังรองรับความแตกต่างทางเพศ	
20. ระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต	ระบบเครือข่ายและการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบเดินสายและแบบไร้สาย เฉพาะห้องสังเกตการณ์ให้ใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบมีสาย เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อหลักจากเครือข่ายภายนอก ในส่วนพื้นที่ที่เหลือจัดสรรการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบแบบไร้สาย	
21. คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง	เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ, เครื่องพิมพ์แบบเนกประสงค์, กล้องวิดีโอบันทึกภาพขนาดเล็ก, ลำโพง, หูฟังพร้อมไมโครโฟนแบบไร้สาย ชนิดติดกัลดกระดุม เพื่อใช้สำหรับการสื่อสารระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้สังเกตการณ์ และเครื่องสำรองกระแสไฟฟ้า	
ระบบไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ และระบบรักษาความปลอดภัย		
22. ระบบปรับอากาศ	เครื่องปรับอากาศชนิดติดผนัง, ติดตั้งพัดลมระบายอากาศ และติดตั้งพัดลมชนิดติดเพดาน	
23. ระบบไฟฟ้า	หลอดไฟสีขาวธรรมชาติ (Day Light), สวิตช์หรี่แสง, สวิตช์เปิดปิดไฟให้ส่องสว่างที่ควบคุมพื้นที่ที่ต้องการ และปลั๊กไฟสามขาแบบมีฝาครอบ	
24. ระบบรักษาความปลอดภัย	ติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกห้องอย่างน้อยพื้นที่ละ 1 ตัวพร้อมด้วยกล้องที่ติดตั้งด้านนอกทางเข้าออกพื้นที่ และมีระบบรักษาความปลอดภัยด้วยกล้องวงจรปิดเพื่อรักษาความปลอดภัยในบริเวณพื้นที่สอบสวนเด็ก ทั้งนี้ต้องเชื่อมโยงไปยังระบบรักษาความปลอดภัยส่วนกลางของสถานีตำรวจเช่นกัน	

เมื่อคุณลักษณะทั้ง 24 ข้อได้รับการพิจารณาแล้ว อันดับต่อไปผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัยได้ร่วมกันออกแบบอาคารสอบสวนสำหรับเด็ก ตัวอาคารนี้ประกอบไปด้วยพื้นที่ใช้สอยที่หลากหลาย (ตามภาพที่ 3) นอกจากสภาพแวดล้อมภายในอาคารแล้ว แบบแปลนภายนอกที่ได้รับการพิจารณาและดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยปรากฏตามภาพถัด ๆ ไป

ภาพที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมและพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารสอสนคตี้เด็ก

ภาพที่ 4 แบบแปลนเชิงโครงสร้างทั้งภายในและภายนอกอาคารสอสนคตี้เด็ก

ภายหลังการนำเสนอแบบแปลนห้องสอสนคตี้เด็กใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลากหลายสาขาอาชีพ และประชาชนทั่วไป เมื่อออกแบบห้องเป็นที่เรียบร้อยได้มี

การสำรวจความคิดเห็นในเชิงเปรียบเทียบ การสำรวจเปรียบเทียบเป็นการสะท้อนความคิดเห็นผ่านมุมมองของผู้เข้าร่วมที่หลากหลายหากอันมีต่อรูปแบบห้องทั้งใหม่และเก่า ผลการศึกษาในส่วนนี้ปรากฏในตารางผลสำเร็จของโครงการวิจัยตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 5 รายละเอียดผลสำเร็จตามตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด		ผลสำเร็จ
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	
ความน่าเชื่อถือใน การนำห้องสอบสวน คดีเด็กและเยาวชน ไปใช้	แบบแปลนห้อง สอบสวนเด็กฉบับ สมบูรณ์ จำนวน 1 ชุด	ผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้ ห้องสอบสวนมี ความเห็นด้วยเกิน ร้อยละ 80	ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องเกิดความ พึงพอใจต่อรูปแบบห้อง สอบสวนตามข้อเสนอของ คณะผู้วิจัย
การตระหนัก มาตรฐานการ สัมภาษณ์เด็กและ การปรับปรุงรูปแบบ ห้องสอบสวนเด็ก และเยาวชน	พนักงานสอบสวน นักเรียนนายร้อย ตำรวจ และ หน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรม จำนวนไม่น้อยกว่า 50 คน	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า ร่วมสัมมนามีความ พึงพอใจในการยินยินนำ ห้องสอบสวนไปใช้ ร้อยละ 80	บุคลากรทั้งภาครัฐ เอกชน มูลนิธิ ตลอดจนภาค ประชาชนเกิดความ ตระหนักรับรู้และพึงพอใจ ต่อผลการศึกษาของ โครงการนี้

อภิปรายผล

การออกแบบสภาพแวดล้อมของห้องสอบสวนในสถานี่ตำรวจให้เหมาะสมกับการสัมภาษณ์เด็กนั้น มีหลายประเด็นที่ต้องพิจารณาให้รอบคอบ หัวข้อสำหรับการอภิปรายจึงถูกกำหนดออกเป็น 3 ประเด็น โดยครอบคลุมการพิจารณาด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ประกอบด้วย

1. รูปแบบการใช้งานห้องสอบสวนเด็ก

การใช้งานห้องสอบสวนในปัจจุบันตำรวจจำเป็นต้องจัดเตรียมสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับบันทึกข้อมูลไปด้วยตนเอง โดยสื่อเหล่านั้นจะถูกใช้เก็บข้อมูลสำเนาภาพถ่ายและวิดีโอของการสอบสวนเด็กที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นลงแล้ว ด้วยข้อจำกัดเช่นนี้ทำให้ความต่อเนื่องของการทำงานเป็นไปอย่างมีอุปสรรค กฎหมายระบุให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนเด็กทำให้การประสานงานทุกด้านต้องขึ้นกับตำรวจ แต่หากสถานที่สอบสวนเด็กอยู่ห่างไกลออกไปโดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคอาจทำให้การอำนวยความสะดวกเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม องค์กรตำรวจมีการจัดแบ่งโครงสร้างตามลำดับชั้นไล่เสียงจากส่วนกลางไปยังภูมิภาค ในระดับภูมิภาคมีสามชั้นด้วยกัน ได้แก่ ระดับภาค, ระดับจังหวัด และระดับอำเภอหรือตำบล การขับเคลื่อนแนวทางการปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กตามงานวิจัยนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจพิจารณาจากความพร้อมของส่วนภูมิภาคในระดับที่สูงกว่าตัวสถานีตำรวจ การดำเนินการเช่นนี้ทำให้ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงสถานที่และการใช้งานห้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กร

ความแตกต่างของขนาดพื้นที่จังหวัดในเขตภูมิภาคส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกการสอบสวนเด็ก ปัจจุบันทำให้เกิดอุปสรรคต่อการนัดหมายทุกฝ่าย สำนักงานอัยการมีแห่งเดียวในจังหวัดซึ่งแตกต่างจาก กรุงเทพมหานคร อาคารสำนักงานตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง เมื่อตำรวจและเด็กต้องเดินทางมาจากอำเภอที่ห่างไกล ทำให้เกิดความลำบากในการเดินทางเข้ามาใจกลางของจังหวัด นอกจากนั้นวันเวลาให้การใช้ห้องสอบสวนเด็กเปิดให้บริการได้เพียงวันและเวลาราชการเท่านั้น

ส่วนในเขตกรุงเทพมหานคร อัยการจะเดินทางไปยังสถานีตำรวจด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ความพร้อมของอุปกรณ์บันทึกข้อมูล และสถานที่ที่ไม่เป็นสัดส่วนเป็นความท้าทายสำคัญของสถานีตำรวจ อีกหนึ่งข้อจำกัดคือ พนักงานอัยการสามารถเดินทางไปสอบสวนเด็กได้ไม่เกินหนึ่งเรื่องต่อวันต่อสถานีตำรวจ โดยสรุปแล้ว ปัญหาที่มีมาหลากหลายปัจจัย ได้แก่ ระยะเวลา ปัญหาการจราจร การนัดหมาย สหวิชาชีพ การติดต่อนัดหมายเด็กกับครอบครัว และความพร้อมของสถานีตำรวจ

2. สภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อเด็ก

2.1 การจัดสรรพื้นที่

ห้องที่ดำเนินการสัมภาษณ์หรือพูดคุยกับเด็กต้องเป็นมิตรจัด สร้างบรรยากาศที่ดีให้กับผู้ใช้งาน ทั้งผู้ให้คำปรึกษาและผู้มาขอคำปรึกษาต้องเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และลดความเครียด ในเรื่องของการตกแต่งให้เหมือนกับอยู่ที่บ้าน บรรยากาศสบาย เป็นกันเอง จะก่อให้เกิดความไว้วางใจและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นอุปสรรค คือ ขนาดพื้นที่เดิมของสถานีตำรวจ ตัวอย่างเช่น สถานีตำรวจในเขตกรุงเทพมหานครมีพื้นที่ใช้สอยขนาดเล็ก การก่อสร้างอาคารขึ้นมาเป็นตัวเลือกที่ไม่ดีนัก ดังนั้น การต่อเติมขยายห้องเดิมให้สอดคล้องกับแบบผังพื้นของงานวิจัยนี้สามารถนำมาพิจารณาทดแทนกันได้ ในทางกลับกัน สถานีตำรวจในเขตภูมิภาคมีพื้นที่ว่างบริเวณรอบตัวสถานี การก่อสร้างอาคารสอบสวนเด็กโดยเฉพาะจึงเหมาะสมกับกรณีนี้

การระบายอากาศเป็นสิ่งที่ควรคำนึงเช่นกัน จำนวนและตำแหน่งเครื่องปรับอากาศที่ถูกติดตั้งต้องมีไว้เพียงพอ จากข้อมูลขนาดพื้นที่ เครื่องปรับอากาศจำนวนสองตัวถือว่าเพียงพอ นอกจากนั้น พัดลมดูดอากาศหรือช่องระบายอากาศควรจัดอยู่ในตำแหน่งที่ทำให้อากาศไหลเวียน และถ่ายเทออกไปจากภายในห้อง การมีหน้าต่างในห้องสัมภาษณ์เป็นตัวเลือกที่เหมาะสมเช่นกัน

2.2 การตกแต่งและอุปกรณ์

การเลือกใช้สีและการตกแต่งลดทอนควรเลือกให้มีความสอดคล้องกัน การตกแต่งด้วยสติ๊กเกอร์ถูกนำมาใช้สร้างความอบอุ่นและเป็นมิตรกับเด็ก จุดเด่นของสติ๊กเกอร์ คือ ความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยน อย่างไรก็ตาม ผู้ดูแลห้องต้องพิจารณาจำนวนของสติ๊กเกอร์ให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดความรกจนเกินไป การเลือกสีในลักษณะนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Lanongkan and Inkarojrit (2020) พบว่า สีฟ้าให้ความรู้สึกความพึงพอใจและตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมของเด็กต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้น

อันดับต่อมา คือ การใช้อุปกรณ์บันทึกภาพวิดีโอและเสียง อุปกรณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้อย่างยิ่ง ในส่วนของการใช้อุปกรณ์เสริมการเล่าเรื่อง อาทิเช่น ตุ๊กตารูปร่างคน สอดคล้องกับการศึกษาของ Lippert et al. (2008) การพิจารณาเลือกใช้ตุ๊กตา ผู้สัมภาษณ์และผู้ดูแลการสอบสวนต้องคำนึงถึงช่วงวัยที่เหมาะสมของเด็ก (Phothisit et al., 2016) ตลอดจนสอดคล้องกับการศึกษาของ Russell (2004) ที่ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงการลดความตึงเครียดขณะสอบสวน

ด้านอุปกรณ์บันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียง เนื่องจากกฎหมายระบุให้กระบวนการสอบสวนเด็กต้องถูกบันทึกภาพและเสียงไว้ตลอดเวลา การเลือกใช้อุปกรณ์ต้องควบคู่กับชนิดของสื่อบันทึกข้อมูลที่ใช้

สำหรับการทำสำเนาแจกจ่าย ด้านความปลอดภัย ผู้ออกแบบและผู้ตกแต่งห้องต้องคำนึงถึงสิ่งของมีคมหรือเสี่ยงต่ออันตราย เช่น เข็มหมุด มีด เป็นต้น โดยควรจัดให้ออกห่างจากตัวเด็กเมื่ออยู่ระหว่างสัมภาษณ์ เนื่องจากเด็กที่เป็นผู้กระทำผิดจะมีความเครียดสูงมาก และเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเอง สุดท้ายคือการใช้ตุ๊กตาและของเล่นมาช่วยทำให้ตัวเด็กที่กำลังให้ข้อมูลหรือขอรับคำปรึกษาได้รู้สึกอบอุ่น เนื่องจากบางกรณีเด็กผู้หญิงที่มีบุตรแล้วจะคิดถึงลูกและชีวิตครอบครัวภายนอก

3. แบบแปลนห้องสอบสวนเด็ก

การกำหนดคุณลักษณะสำคัญทั้ง 24 ประการสำหรับการห้องสอบสวนเด็กเป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับนโยบายสามารถนำไปพิจารณาและกำหนดแนวทาง ส่วนแบบแปลนที่ได้จากการศึกษานี้ให้นำหนักไปที่การสร้างอาคารขึ้นมาใหม่ที่ตั้งอยู่ใกล้กับตัวสถานีตำรวจ เนื่องด้วยการจัดสรรพื้นที่จำเป็นต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ ความปลอดภัย และความคุ้มค่า หากการปรับปรุงห้องเดิมตามแบบแปลนสถานีตำรวจที่มีอยู่แล้วอาจส่งผลต่อการให้บริการด้านอื่นที่หลากหลายของสถานีตำรวจแห่งนั้นได้รับผลกระทบไปด้วย

สรุปผล

ปัจจุบันห้องสอบสวนเด็กของสถานีตำรวจมีเพียงห้องเดียวตามแบบแปลน ตำแหน่งที่ตั้งห้องถูกจัดให้อยู่ตรงกลางอาคารและล้อมรอบไปด้วยห้องทำงานตำรวจและห้องสอบสวนผู้ใหญ่ซึ่งไม่มีความเป็นส่วนตัวให้กับเด็ก แบบแปลนอาคารสอบสวนเด็กของงานวิจัยนี้ส่งเสริมการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กทั้งต่อร่างกาย จิตใจ และสุขภาพ สถาปัตยกรรมเบื้องต้นของห้องสอบสวนเด็กที่เหมาะสมควรจัดสรรพื้นที่อย่างคุ้มค่าและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ก่ออันตรายกับผู้ใช้งาน ช่องทางเดินและเส้นทางเข้าออกจากร้านหน้าอาคารไปจนถึงห้องสัมภาษณ์เด็กต้องถูกพิจารณาบนพื้นฐานความปลอดภัย การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าระหว่างเหยื่อและผู้ต้องหาเป็นสิ่งสำคัญมากในการออกแบบอาคารสอบสวนเด็ก ถัดมา ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ใช้งาน ห้องสัมภาษณ์และห้องสังเกตการณ์ต้องจัดให้อยู่ติดกัน ส่วนสุดท้าย คือ การสร้างห้องชี้ตัวผู้ต้องหาซึ่งต้องพิจารณาตามพื้นที่ที่เหลือ

การสร้างความอบอุ่นและส่งเสริมความรู้สึกสะดวกสบายเป็นหลักของการตกแต่งห้องสอบสวนเด็ก สีฟ้า สีเหลือง และสีชมพูสามารถนำมาใช้เป็นสีพื้นที่ในการทาสีผนังห้อง เนื่องจากทั้งสามสีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้สึกสงบและเป็นกันเองต่อเด็ก การตกแต่งผนังด้วยลวดลายต้องเลือกให้สอดคล้องและไม่ดูรกจนเกินไป นอกจากนั้นทั้งสามสีสามารถช่วยเสริมการใช้แสงสว่างภายในห้องและภายในตัวอาคารให้ดูเป็นธรรมชาติ นอกจากประเด็นเรื่องสีแล้ว การรักษาการไหลเวียนของอากาศให้ถ่ายเทมีส่วนทำให้เกิดความรู้สึกสบายและคลายความกังวลได้เช่นกัน การจัดให้มีหน้าต่างและช่องระบายอากาศในจำนวนและตำแหน่งที่เหมาะสมช่วยเสริมประสิทธิภาพของการทำงานห้องสอบสวนเด็กให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า เนื่องจากเมื่ออากาศถ่ายเทเป็นอย่างดี การทำงานของเครื่องปรับอากาศจะลดน้อยลงซึ่งช่วยสถานีตำรวจควบคุมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ การจัดวางที่นั่งและวัสดุอุปกรณ์เป็นข้อคำนึงในการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับเด็ก ห้องสัมภาษณ์เด็กถือเป็นพื้นที่หลักภายในบริเวณอาคารสอบสวนเด็ก ทั้งรูปแบบการปรับปรุงห้องเดิม หรือสร้างอาคารใหม่ จำเป็นต้องกำหนดตำแหน่งห้องสัมภาษณ์ให้เหมาะสม ลำดับถัดมาคือห้องสังเกตการณ์ ห้องนี้ถูกจัดให้ตำรวจและอัยการสำหรับติดตามรับฟังขณะเด็กถูกสัมภาษณ์ และส่วนที่สำคัญอีกหนึ่ง คือ ห้องชี้ตัว การจัดให้มีระบุยืนยันผู้กระทำผิดในพื้นที่การสอบสวนเด็กถือเป็นสิ่งที่เหมาะสมเนื่องจากทำให้การอำนวยความสะดวกต่อเด็กเบ็ดเสร็จในทีเดียว ข้อพิจารณาเพิ่มเติมนอกจากการแบ่ง

พื้นที่ออกเป็นสามส่วนแล้ว การเพิ่มของเล่นหรือสิ่งของที่จะทำให้เด็กมีกิจกรรม รู้สึกไม่โดดเดี่ยว และไม่อด
อึดควรนำมาพิจารณาในการจัดหาพร้อมกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมตัวห้องด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค ได้แก่
ระดับภาคและระดับจังหวัด ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาปรับปรุงหรือสร้างอาคารสอบสวนสำหรับเด็กทั้งที่
เป็นแบบในสถานีตำรวจ และแบบแยกออกจากสถานีตำรวจ

2. สำนักงานอัยการจังหวัด และสถานีตำรวจ จำเป็นต้องจัดให้มีระบบบริการจัดเก็บ
พยานหลักฐานเพิ่มเติมในสถานที่ทำการสอบสวนเด็ก หลายกรณีที่เด็กต้องถูกส่งตัวไปยังโรงพยาบาลเพื่อ
จัดเก็บหลักฐานจากการถูกทำร้ายร่างกายที่เกิดขึ้น หากสถานที่สอบสวนรองรับการเก็บหลักฐานจะเป็น
การดำเนินการแบบเบ็ดเสร็จ จุดเด่นของการดำเนินการเช่นนี้เป็นการลดความซับซ้อนของการดำเนินการ
ทางคดี และลดความเสี่ยงการเผชิญหน้าระหว่างเหยื่อที่เป็นผู้เสียหายกับผู้ก่อเหตุ

เอกสารอ้างอิง

- Chanthong, W. (2014). Investigation of Children and Youth Offender According to The
Juvenile and Family Court and Juvenile and Family Procedure Act of 2010.
Ramkhamhaeng Law Journal, 3(1), 71-80. (In Thai).
- Cross, T. P. et al. (2007). Child forensic interviewing in children's advocacy centers: empirical
data on a practice model. *Child Abuse & Neglect*, 31(10), 1031-1052.
- Herbert, J. L. & Bromfield, L. (2016). Evidence for the efficacy of the child advocacy centre
model: a systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 17(3), 341-357.
- Lanongkan, A. & Inkarojrit, V. (2020). Emotional Response to Color and Wall Decoration of
Pediatric Ward. *Journal of Environmental Design*, 7(2), 142-165. (In Thai)
- Lippert, T.K. et al. (2008). Telling interviewers about sexual abuse: predictors of child
disclosure at forensic interviews. *Child Maltreatment*, 14(1), 100-113.
- National Children's Alliance. (2017). *Standards for accredited members*. Washington DC:
National Children's Alliance.
- Ngernklay, P. et al. (2017). The Challenges and Opportunities of Juvenile and Family Court
Procedure Act B.E. 2553. *Kasem Bundit Journal*, 18(2), 128-138. (In Thai)
- Phothisut, C., Ekasawin, S., & Chomcheun, R. (2016). Reliability of Thai Diagnostic Interview
for Psychiatric Disorders in Children and Adolescents-Revised. *Journal of Mental
Health of Thailand*, 24(2), 94-106. (In Thai)
- Russell, A. (2004, Fall). *Forensic interview room set-up*. Half a nation: the newsletter of the
state & national finding words courses by 2010. Retrieved June 25, 2021, from
<https://calio.org/wp-content/uploads/2014/04/forensic-interview-room-set-up.pdf>

- Srichareon, M. et al. (2020). *The Research Project of a Development of An Interview Room Model for Child and Adolescent in Thailand*. Bangkok: National Research Council of Thailand. (In Thai)
- Srichareon, M. et al. (2020). *Child Friendly Interview Suite toward Victim-Centric Approach [Brochure]*. Nakorn Pathom: Author. (In Thai)
- Thipsongkraw, P. & Songkram, N. (2014). Designing the Learning Environment in the Learning Activity Room Based on Constructionism to Enhance Instructional Management of Elementary Schools. *An Online Journal of Education*, 9(1), 1-15. (In Thai).

ประวัติผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล   พันตำรวจโท ดร.อัศวินุต แสงทองดี *

ตำแหน่ง/สถานะ   อาจารย์ (สัญญาบัตร 2)

ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด   คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์   Usanut@rpca.ac.th

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล   รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.มีชัย สีเจริญ

ตำแหน่ง/สถานะ   อาจารย์ (สัญญาบัตร 5)

ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด   คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตำบลสามพราน
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์   Meechai@rpca.ac.th

* ผู้ประสานงานบรรณกิจ (Corresponding Author)